

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak tretjek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Častna izvolitev.

Naslednik Božidaru Raiču v poslanstvu za državni zbor izvoljen je bil 30. t. m. kanonik dr. Lavoslav Gregorec, tako sijajno, kakor še v Ptujju nobeden poslanec pred njim.

Ta je 29. t. m. še v Šmariji na volilnem shodu v gostilni g. Jagodiča pod predsedništvom g. Skaze razlagal mnogobrojnemu volilcem svoj program in zatem se odpeljal v Ptuj, g. Miha Vošnjak pa je po njegovem odhodu poročal o svojem delovanju v deželnem zboru.

Na dan volitve zberó se volilci v Narodnem domu, kder jih naš kandidat pozdravlja. Iskrene besede segajo ljudem v srca. Predčita še ravno došli telegram: „Volilci, volite jednoglasno gosp. kanonika dr. Gregoreca, neustrašljivega boritelja za narodne pravice! Županje Šaleške doline.“

Navdušeno za narodnega kandidata gredo na volišče. Vladni komisar je g. Zupanič. Volilci volijo v volilno komisijo gospode: Ivannšo, Straha in Mesareca; komisar: Meška, Petovara in Lorberja, ti izvolijo preč. g. dekana Schwingerja in vsi sedaj preč. g. Meška v predsednika, ki volitev vodijo z znano spretnostjo.

Volilci obžalujejo, zakaj se predsedniku ni izročila slovenska izdaja volilne postave, saj jo ima državni zakonik. Voli najprvi ptujski okraj zatem ormoški in naposled št. lenartski, vsi volijo narodno, vseh 207 glasov dobi kanonik dr. Gregorec. Nasprotniki so jo tiho nekam pobrisali in se poskrili, da jih ni bilo blizu videti.

Razveselilo je domoljube, da sta tudi g. Marinič od sv. Vrbanja in gosp. Lobenwein iz Monsberga volila narodno, zlasti pa, da je ormoški okraj poslal vse volilne može, niti eden ni izostal. To je lepo! Slava slovenskim korenjakom, politično toliko zavednim!

Od sv. Lenartskega okraja je nekoliko volilcev izostalo; toda prišli so č. g. superior

frančiskanski in župnik sv. Trojice, P. Evstahij Puntner, in vsi volilci od meje slovenske pri sv. Ani na Krempergu.

Okolo 2. ure popoldne vrne se volilna komisija v Narodni dom in preč. g. Meško naznanijo izid volitve. Kanonik dr. Gregorec je v državnega poslanca izvoljen v Ptujju in Ljutomeru jednoglasno, ondi z 207, tukaj z 68 glasi, v Rogaci s 67: (eden glas je tukaj oddan bil na ime Otona Fürsta, kakoršnega človeka pa ni, kajti Ptujjska Fürsta sta Jožef in Konrad), torej z 342 glasi. To je pri nas do sedaj najsičajnejša volitev.

Toliko glasov ni dobil nobeden drug naroden kandidat, znamenje veselo, da narodna zavednost narašča, zlasti v Rogaškem in Šmarijskem okraju. Navdušeni živio-klici zadonijo, zlasti ko se novi poslanec zahvaljuje za skazano mu čast. Dal Bog, da bi njegovo delovanje bilo uspešno, kakor je volitva bila sijajna!

Kmečka posestva pa njih zadolženje in razkosovanje.

Iz Šentilja v Slov. goricah.
(Konec.)

Pa vrnimo se k predmetu, o katerem smo se namenili pisati, namreč: o razkosovanju posestev. Zemljišča ali „grunte“ so še le v tekoči polovici stoletja začeli razkosovati, od leta 1868, ko so liberalci to postavo skovali, popreje tega ni bilo. Postave, ki to dovoljujejo, so škodljive, ali vendar bi ne mogle kmetu dosta škodovati, ako bi se ta ne smel zadolžiti. Akoravno je razkosovanje po postavi dovoljeno, se zdi vendar kmetu sramotno; se vé, ako sila kola lomi, mora se prodati kaki košček, da se zamore dolg poplačati. To pa stori le pravičen in zmeren gospodar, zaradi tega, da se dolga znebi, drugi pa, da ima zopet kaj po grlu teči. Največ pa se v tem oziru greši, kedar pride

zadolžena kmetija na kant, in jo kupi kak zemljiški barantač. Kupi jo dober kup, potem pa jo na drobne kosce razdrobi ter jo sosedom in drugim kupcem prav osoljeno prodaja. In tako zemljiško razkosovanje je krivo, da se je število bajtarjev in postopačev tako pomnožilo. On ali ona dobi dote ali „erbijs“ ali si prisluži kakih 100 fl., sklene se zakon, kupi se prostor, njiva ali travnik ali kar si že boji in napravi se bajtica. Okoli bajte pa ni toliko domačega prostora, da bi se kokoš zmuzala. Kje bode tak bajtar potem vzel drva, steljo, če bode gleštal kaj živadi, in po tem takem se tudi množi od dne do dne več nočnih kupcev in tihotapcev. V takih bajtah je siromaštvo in zanikernost doma. Otroci odrastejo v postopanju brez pravega poduka, v pokoro sosednjim kmetom. Zatoraj bi dobro bilo, da bi se omejila svobodna ženitev nemaničev.

Da se toliko kmetov tako strašno zadolži, krivo je tudi to, ker so v sedanjih okoliščinah posojila, ki se lahko po ceni dobé, lahka in to posebno rade storé posojilnice. Od ene strani je to tudi dobro. Pa to je vprašanje, ako bode dotičnik le zamogel obresti redno plačevati, ako pa to ne more, ima užé smrtni nož na vrat nastavljen, kateri se mu prej ali slej zarije v vrat, posebno ako ima hranilnica veliko kapitala na posestvu intabuliranega in zraven še drugi upniki pritiskajo. In taka dva dogodjaja razkosovanja posestev hočemo navesti častitim bralcem, na katerih posestvih je imela graška hranilnica veliko kapitala intabuliranega. Eno tako razkosovanje se je vršilo lanskó leto v Vukovskem dolu, kjer je graška hranilnica prodala ali bolje odvzela veliko posestvo pri njej zadolženemu kmetu in na up dala nekemu Nemcu iz Gerstorfa pri Spielfeldu za razkosovanje, in na katerem je zdaj že 15 lastnikov ali bajtarjev. In enaka nesreča je zadela v Št. Iljski fari še eno posestvo, katero je goraj omenjena hranilnica izročila za razkosovanje tudi ravno omenjemu Nemcu, in kjer je zdaj že 12 lastnikov. Prašanje je zdaj, ali bodo zamogli izhajati zdaj vsi dvanajsteri, ko popreje eden ni mogel? Na to vprašanje bode odgovorila prihodnjost.

Dovoljujemo si pa opozoriti slavno graško hranilnično ravnateljstvo, naj blagovoli v prihodnje v enakem slučju prepustiti zemljišče staremu lastniku v razkosovanje, kajti to je krivica, zakaj bi si ptujec polnil žepe z dobičkom, med tem, ko je prejšnji lastnik zemljišče obdeloval, se mučil in trpinčil pol stoletja, toraj bi mu tudi pri razkosovanju skupljeni dobiček po pravici pristajal, kakor pa neznanemu ptujcu, kateri se pri razkosovanju slovenskih kmetij bogati. Zemlja je sicer za to, da se iz nje dobiček zajemlje, pa ne na tak način, da bi se nje lastnik v siromaštvo pahnil, ter se ptujec

dobička veselil. Kakor ima vsako drevo v gojzdu svoje mesto, in mu tega mesta, dokler je življenje v njem, nobeno drugo drevo vzeti ne more, tako naj bi bila vsaka družina ukoreninjena na svojem kmetijskem domu, in dokler bi taka družina živela, naj bi imela svoj dom, v to pa si pomagajmo sami in Bog nam bode pomagal!

Gospodarske stvari.

Obramba sadnih dreves na pašnikih.

Živina ima navado se v drevesih z vratom drgati, kar pogosto pogin sadnih dreves povzroči. Proti mladi živini že zadostuje, če se drevce s trnjem ovije in k močnemu kolu pri trdi. Vendar pa popolnoma varno to sredstvo še ni. Da se to doseže, se zabijejo okoli drevca trije močni koli v zemljo, ki so 15—20 centimetrov od drevca oddaljeni in med seboj zopet s poprečnimi lesenimi kljupami zvezani. Drevce samo je v sredi te ograje k močnemu kolu privezano in vsega drganja od strani živine popolnoma varno. Seveda je taka obramba precej draga in zahteva dela in truda. Po mnogih krajih pa itak že na povedan način drevca na pašnikih zavarujejo.

Velika šola za poljedelstvo.

Velika šola za poljedelstvo na Dunaju, v kateri se mladenči v poljedelstvu in gozdnarstvu strokovnjaško podučujejo, končuje s tem tečajem 14. leto svojega obstanca. Učencev je imela v tej dobi vsako leto poprek 343, izmed kojih se jih je učilo 151 poljedelstva, 173 gozdnarstva, in 19 umetnostnega obavljanja onih strok. Da za more mladenič kot redni slušatelj v omenjeno šolo vstopiti, treba mu je zrelostnega izpita na gimnazijah ali na realki; da pa kot izvanredni slušatelj zamore vstopiti, naj izpriča toliko splošnje omike, kolikor mu je za umevanje imenovanih strok treba. Revni, pa marljivi učenci se oproščajo od šolnine; razven tega so ustanovljene državne in deželne štipendije. Prihodnje šolsko leto se prične 1. oktobra. Kdor želi vstopiti, naj se oglasi v kanceliji rektorjevi do 15. oktobra.

Dopisi.

Iz Konjic. (Kako sem zagledal nemčursko kost.) Ko sem uni dan bil v Konjicah po svojih opravkih, stopim še v trgovčevo prodajalnico, ter zahtevam neko reč. Francelj, sin tega trgovca, sedel je na stoliču, ter me je, grozno kislo se režoč, pogledoval. Pa to ni čudo, kajti takošnje mrđanje le nemčurji imajo. Nisem si pa preje mislil, da bom tisti dan zagledal tako „nemčursko kost“. Ko me